

Nuorten kulttuuriharrastukset Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla

- miksi kulttuuriharrastukset ovat tärkeitä?
  - mihin ihminen ”kulttuuria” tarvitsee?
- mitä tehtäviä, funktioita kulttuurituotteilla ja itse kulttuurin tekemisellä on etenkin nuoren elämässä ja identiteettityössä?

Kulttuuri on ”hengen viljelyä”

-vrt. sanan alkuperä: ”cultivare” (viljellä)

- kulttuurin (maalausten, musiikin, kirjoittamisen ja lukemisen, elokuvien) avulla ja kautta ihminen voi työstää ja käsitellä, ikäänkuin ulkoistaa mielikuviaan

-kulttuurituotteilla -ja itse kulttuurin tekemisellä – on erityisen tärkeä paikka nuoren ns. identiteettityössä

...entä jos EI harrasta kulttuuria?

- psyykkinen maisema jää tyhjemmäksi
- varsinkin isojen pettymysten käsittely käy vaikeammaksi
- vrt. Taide- ja musiikkiterapian käyttö -)vaikeisiin tunteisiin saa yhteyden ja niitä pystyy käsittelemään taiteen keinoin
- aggression taustalla on usein käsittelemättä jääneet vaikeat tunteet, kuten pettymys, turhautuminen, pelko – kulttuurin avulla näitä olisi ehkä pystynyt käsittelemään...

Nuorten kulttuuriharrastusten tukeminen sekä taideaineet koulussa...

- ... ovat (nähdäkseni) siksikin tärkeitä, ehkä jopa ennen kaikkea siksi
- EIKÄ siksi, että ”kulttuuri on jotain hienoa” tai siksi, että ”Suomeen saataisiin lisää huippukapellimestareita”...
- Kulttuuri voi lisätä hyvää oloa ja vähentää pahaa oloa (vrt. Yhteisölliset hip-hop- ja break-dance-projektit esim. Pariisin ongelmalähiöissä)

Tutkimuksemme (Lähteenmaa & Strand 2008) selvitti...

- Kulttuuriharrastusten ja kulttuuritapahtumissa käynnin YLEISYYTTÄ, niihin liittyviä TOIVEITA sekä niiden yhteyksiä SUKUPUOLEEN sekä ASUINPAIKKATYYPPIN etelä- ja keskipohjalaisten 9. luokkalaisten parissa (keväällä 2007)
- Tutkimus antaa NUMERAALISTA tietoa näistä asioista, mutta EI KERRO kulttuurin saamista merkityksistä nuorten elämässä
  - Siksi tutkimustulokset melko puisevaa luettavaa ja esiteltävääkin...

Keskitytään tässä esityksessä

- Sukupuolten välisiin eroihin (tai yhtäläisyyksiin) kulttuuriharrastuksissa
  - Sekä tarkastellaan sitä, mitä tekevät /miten aikaansa viettävät ne, jotka EIVÄT harrasta kulttuuria
  - Ja pohditaan muutamia nuorten suosimia ajankäyttömuotoja kulttuuriharrastusten ”rajamailloilla”, etenkin TIETOKONEPELAAMISTA ...
  - SEKÄ selliaisiakin harrastustoiveita, jotka eivät liity ns. Kulttuuriharrastuksiin--- pohtien sitä, MISTÄ ne kertovat

TUTKIMUKSEN TOTEUTUKSESTA

- Alueen peruskoulujen 9. luokilla toteutettu kysely (on-line- eli tietokoneella täytettävä)
- Tavoitteena saada aineistoksi kaikki seudun 9.luokkalaiset
- Kyselyllä tavoitettiin noin 3/4 :aa heistä, eli N =2930 (tavoitellun noin 4000n sijaan)
  - Koska vastaamatta jättäneet koulut sijaitsevat eri kunnissa, pääsääntöisesti, ei ns. Systemaattista vinoumaa aineistossa liiemmin ole...VAAN se kertoo koko alueen 9. luokkalaisista yleistettävästi

Yhtenä päätuloksena on...

- Tyttöjen ja poikien välinen huima ero kulttuuriharrastuksissa
- Tytöt harrastavat KAIKKEA luovaa kulttuuria enemmän kuin pojat
- Ainoastaan ”tuunaus” (lähinnä käsityökulttuuria) on poikien parissa hieman suosittumpaa kuin tyttöjen...
- Ero pääkaupunkiseun nuorista tehdyissä tutkimuksissa samansuuntainen, mutta EI yhtä voimakas

Perinteiset kulttuuriharrastukset ja sukupuoli

- Kirjoittaminen; tytöistä 28%, pojista 6% harrastaa vähintään viikottain
- Lukeminen; tytöistä 48%, pojista 23% lukee vähintään viikottain
- Maalaaminen, piirtäminen; tytöistä 30%, pojista 9% vähintään viikoittain

Musiikki; soittaminen ja laulaminen

- Kaiken kaikkiaan yhtä yleistä kuin muuallakin maassa nuorten parissa: runsas 30% harrastaa aktiivisesti
- Etenkin POIKIEN epävarmuus huomattavaa; peräti 19% hiestä jättänyt vastamatta tähän (tytöistä 8%)
- JOSKUS musiikkia harrastavia tytöistä 55%, pojista 30%
- Niitä, jotka eivät harrasta musiikkia ollenkaan on pojista 44%, tytöistä 27%

Musiikki... eritellymmin

- Soittotunteja tytöt ottavat kaksinkertaisesti poikiin verrattuna (tämä tuttua muistakin tutkimuksista..)
- Yllättävämpää se, että tytöt harrastava RYHMISSÄ soittamistakin (sis. Bändit) poikia enemmän
- Klassisen lisäksi myös "rockia" sekä "sekalaista" tytöt soitivat/lauloivat poikia enemmän (!)
- Tässä tapahtunut suuri muutos vrt. aiempaan

Teatteri- ja tanssiharrastus

- Tytöistä 16%, pojista 8% harrastaa näyttelemistä
- Tytöistä 15%, pojista vain 3% harrastaa tanssia--- mutta tanssia HALUAISI harrastaa peräti runsas 30% tytöistä (pojista vain 2%)
- Tanssi ollut perinteisesti ”naisellisempi” harrastus, mutta hip-hop ja break dance- tuonut tanssin piiriin myös poikia – mutta ei Pohjanmaalla?

Kulttuuriharastusten ”rajamailloilla”...

- ”Tuunaamista”, virkkausta ja kutomista, nikkarointia ja pienoismalleja” harrasta yli puolet nuorista
- Tässä- toisin kuin muissa luovissa harrastuksissa – pojat ovat aktiivisempia kuin tytöt
  - Vähintään viikottain: pojista 29%, tytöistä 15%
  - ”harvemmin kuin kuukausittain, mutta joskus”; yli puolet pojista

Tietokoneen parissa puuhailu...

- Tytöistä 68%, pojista 83% tekee jotakin tietokoneen ääressä vähintään viikottain (vapaa-aikanaan)
- MITÄ tietokoneella tehdään? TÄSSÄ on isompia sukupuolieroja...
  - Pojista 45% pelaa tietokoneella (tai pelikonsolilla) päivittäin tai ”lähes päivittäin”
  - Tytöistä vain 9% ...
  - Vähintään viikottain: pojista 69%, tytöistä 23%

Tietokonepelaamisen suosio ei yllätä...

- Sillä toisen tutkimuksen mukaan (valtakunnallisen) jo 7-10-vuotiaista pojista 51% pelasi päivittäin; tytöistä 37%
- ...ja 9-12- vuotiaista 90% pojista, 53% tytöistä pelasi viikottain (toisen tutk:n mukaan)
- Pääero sukupuolten välillä: tytötkin pelaavat joskus, mutta pojat **HUOMATTAVASTI USEAMMIN JA ENEMMÄN**

Yhteys kulttuuriharrastuksiin...?

- Mitä ilmeisimmin poikien (perinteisten) kulttuuriharrastusten harjoittamisen vähäisyys liittyy osin tietokonepelien runsaaseen pelaamiseen --) niihin käytetään valtavasti AIKAA
- Ovatko "tietokonepelit" kulttuuriharrastus??
  - Eivät ole täysin passiivista ajankulua, mutta ovatko "luovaa toimintaa"? Siitä tutkijat montaa eri mieltä...
  - Arveluttava on, että peleissä usein seksistisiä ja väkivaltaisia elementtejä --) paljon pelattuina ne voivat turruttaa tunne-eiämää....

Tietokonepelien viehätys?

- Niissä voi saavuttaa ”uppoutumisen kokemuksen”, johon voi liittyä myös älyllistä tai motorista haasteellisuutta ja taitoa--) luovan sujuvan tekemisen **KOKEMUKSEN** voi saavuttaa myös pelaamalla (Näre ja Oksanen 2006)
- Mutta millaista on omien mielikuvien luova ja assosioiva käsittely niitä pelatessa...?
  - Itse epäilen, ettei se ole samanlaista kuin luovassa kulttuurin harrastamisessa...-) tunne-elämää turruttava pikemmin kuin elähdyttävä vaikutus?

Harrastuksiin liittyvät toiveet

- Näyttelemistä ja tanssia halusivat nim. om. tytöt
- Pojat halusivat lisää (kuten tytötkin) urheiluharrastuksia, mutta lisäksi lauta- ja pöytäpelejä (esim. Nuorisotalolle) --) yksi erikseen mainittu oli pokeri
- Jonkin verran myös musiikin harrastamisen mahdollisuuksia toivottiin lisää; tytöt enemmän, pojat vähemmän (mutta kuitenkin!)

Millä tavoin nuoret muutoin viettävät vapaa-aikaansa?

- ”en mitään, löhöän” oli suosituin ajanvietemuoto yli 10%lla pojista, tytöistä noin 5%lla
- ”kavereiden kanssa ilman erityistä tekemistä”- se oli suosituimpaa tyttöjen kuin poikien parissa
  - (tytöistä noin 40%, pojista noin 36%)
- Television katsominen ei ollut kovinkaan suosittua kumpienkaan parissa ainakaan mieluisimpana vapa-ajankäyttötapana

Johtopäätöksiä

- Kuilu tyttöjen ja poikien välillä kulttuuriharrastuksissa on suuri – Pohjanmalla se näyttää olevan jopa hieman suurempi kuin pääkaupunkiseudulla (hieman aiemmissa tutkimuksissa, tosin – ehkä kehityssuunta on sama muuallakin?)
- Tyttöjen ns. Kulttuurinen pääoma kasvaa, poikien pikemminkin vähenee--- mitä tästä seuraa tyttöjen ja poikien, miesten ja naisten välisille suhteille? Entä poikien ja miesten itsetunnolle? -- POHDITTAVAA!

Jaana Lähteenmaa, VTT, tutkija

- jaana.lahteenmaa@nuorisotutkimus.fi
- Tutkimus löytyy osoitteesta www.nuorisotutkimusseura/julkaisut/ verkkojulkaisut